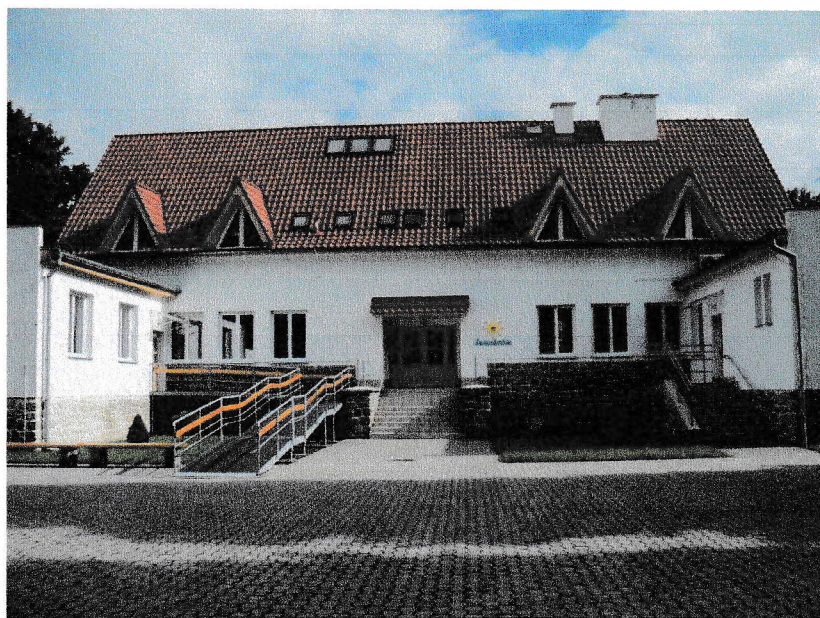

Základní škola speciální Jasněnka o.p.s., Jiráskova 772,
Uničov

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

*zpracovaný podle RVP pro obor vzdělání základní škola speciální
DÍL I – Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením*

**„Hrou se všechno naučíme, v
životě se neztratíme“**

Motto:

„I drobný úspěch může znamenat velký krok vpřed.“

Základní škola speciální Jasněnka o.p.s., Jiráskova 772, Uničov

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

*zpracovaný podle RVP pro obor vzdělání základní škola speciální
DÍL II – Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami*

Společnými krůčky poznáváme svět

Motto:

*„Jen malý úsměv a snaha pomoci stačí k tomu, aby se rozzářila jediná
dětská tvář.“*

Obsah

1.	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	5
2.	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	6
3.	CHARAKTERISTIKA ŠVP	8
3.1	Zaměření školy.....	8
3.2	Výchovné a vzdělávací strategie	9
3.2.2	Výchovné a vzdělávací strategie – Díl II	14
3.3	Zabezpečení výuky žáků s kombinací postižení	16
3.4	Začlenění průřezových témat.....	17
4.	UČEBNÍ PLÁN – DÍL I	23
4.1	Tabulace učebního plánu	23
4.2	Poznámky k učebnímu plánu	24
5.	UČEBNÍ OSNOVY – DÍL I	25
5.1	Jazyková komunikace	25
5.1.1	Český jazyk.....	25
5.1.2	Řečová výchova.....	35
5.2	Matematika a její aplikace	42
5.2.1	Matematika	42
5.3	Informační a komunikační technologie	53
5.3.1	Počítače	53
5.4	Člověk a jeho svět	60
5.4.1	Prvouka	60
5.5	Člověk a společnost	73
5.5.1	Vlastivěda	73
5.6	Člověk a příroda	81
5.6.1	Přírodověda.....	81
5.7	Umění a kultura	90
5.7.1	Hudební výchova	90
5.7.2	Výtvarná výchova	98
5.8	Člověk a zdraví	104
5.8.1	Výchova ke zdraví	104
5.8.2	Tělesná výchova.....	111
5.9	Člověk a svět práce	120
5.9.1	Pracovní výchova.....	120
6.	UČEBNÍ PLÁN – DÍL II	133
6.1	Tabulace učebního plánu	133
6.2	Poznámky k učebnímu plánu	134
7.	UČEBNÍ OSNOVY – DÍL II	135
7.1	Člověk a komunikace	135
7.1.1	Rozumová výchova.....	135
7.1.2	Řečová výchova.....	142
7.2	Člověk a jeho svět	146
7.2.1	Smyslová výchova	146
7.3	Umění a kultura	155
7.3.1	Hudební výchova	155
7.3.2	Výtvarná výchova.....	159
7.4	Člověk a zdraví	163
7.4.1	Pohybová výchova	163

7.4.2	Rehabilitační tělesná výchova	167
7.4.3	Zdravotní tělesná výchova	170
7.5	Člověk a svět práce	173
7.5.1	Pracovní výchova.....	173
7.6	Předměty disponibilní časové dotace	180
7.6.1	Hudební výchova hrou	180
7.6.2	Komunikační dovednosti.....	180
7.6.3	Ekologická výchova a tvoření	182
7.6.4	Smyslová výchova prožitkem	183
8.	HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY	184
8.1	Hodnocení žáků	184
8.2	Autoevaluace	184
8.2.1	Oblasti a kritéria autoevaluace	184
8.2.2	Cíle autoevaluace.....	185
8.2.3	Nástroje autoevaluace	186
8.2.4	Časové rozvržení evaluačních činností.....	186

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název ŠVP: Školní vzdělávací program zpracovaný pro obor vzdělání základní škola speciální

Předkladatel: Základní škola speciální Jasněnka o.p.s., Uničov
Jiráskova 772, 783 91 Uničov

Ředitelka školy	Mgr. Iva Hozáková
Koordinátor ŠVP	Mgr. Petra Barboříková
Telefon	585 002 927, 737 047 922
E-mail	zsspec.jasnenka@seznam.cz
Web	www.zssjasnenka.webnode.cz
REDIZO	600026710
IZO	110009029
IČO	25385488

Zřizovatel: JASNĚNKA, z. s.
Právní forma spolek podle zákona č. 89/2012 Sb.
Adresa Jiráskova 772, 783 91 Uničov
Statutární zástupce Mgr. Josef Červinka
Telefon 585 051 076, 774 433 897
IČO 63729521

Platnost dokumentu: 1. 9. 2021

Schválen školskou radou: 23. 8. 2021

Číslo jednací: ZŠsJ/31/2021

Razítko školy (kulaté) a podpis ředitele školy

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Charakteristika školy

Základní škola speciální Jasněnka o.p.s. je školou privátní, plně organizovanou. Máme 10 ročníků základní školy speciální a třídu přípravného stupně ZŠS. Součástí školy je školní výdejna. Základní škola speciální má kapacitu 30 žáků a naplněnost tříd je 6 žáků. Výuka ve třídách probíhá v odděleních, ve kterých je vyučováno více ročníků.

Škola je spádová i pro žáky z okolních vesnic a jejich dopravu může zajišťovat zřizovatel školy. Stravování žáků zajišťujeme odběrem jídel ze školní vývařovny při ZŠ Pionýrů v Uničově, následně je jídlo vydáváno ve školní výdejně, kde se denně může stravovat 70 strávníků.

Odborné poradenství pro školní problematiku poskytují dětem pracovníci SPC, popř. další specialisté v oboru školství, psychologie, psychiatrie atd. Pedagogická činnost probíhá v pronajatých prostorách budovy zřizovatele Jasněnka, z.s., Jiráskova 772, 783 91 Uničov.

Vybavení školy

Budova školy je jednopatrová a nachází se na rozsáhlém pozemku v okrajové, klidné části města uprostřed zeleně – BEZBARIEROVÁ. Exteriérová část je tvořena nádvořím, rozsáhlou travnatou zahradou, dětským terapeutickým hřištěm, kopcem na sáňkování, altánem pro exteriérovou výuku, školním pozemkem pro pěstitelské práce a terasou pro odpočinek i hry. V přízemí budovy školy mají žáci k dispozici třídy pro výuku přípravného stupně ZŠS a pro ZŠS, dále 1 třídu pro individuální výuku, logopedii a canisterapii, místnost pro vířivé koupele, školní jídelnu, psychorelaxační místnost s prvky snoezelenu, relaxační místnost s kuličkovým bazénem pro hry, cvičení a relaxaci. Každá třída má mimo jiné i své vlastní sociální zařízení.

Po stránce materiálně technického vybavení je škola zajištěna velmi dobře. Pro všechny žáky je dostatečné množství učebních materiálů, pracovních sešitů, výtvarnických potřeb apod. V každé třídě je pro výuku k dispozici PC včetně výukových programů.

Škola je rovněž dobře vybavena i speciálními pomůckami pro výuku metodami AAK a pomůckami pro další speciálně pedagogické výukové metody.

Školní nábytek je přizpůsoben požadavkům žáků, tzn. nastavné žakovské židle, lavice pro vozíčkáře, stavitelné lavice se sklopnými deskami.

Všechny výukové prostory splňují podmínky pro moderní výuku žáků se zdravotním postižením. Pro rozšířenou výuku tělesné výchovy si škola zajišťuje pronájem tělocvičny v Uničově, popř. využívá zimní stadion a plavecký krytý bazén v Uničově.

Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je tvořen kvalitními pedagogy. Tvoří jej učitelé základní školy speciální, pedagogičtí asistenti a vychovatel.

Pravidelně jsou pedagogičtí pracovníci i ostatní zaměstnanci školy poučeni o BOZP a PO, všichni jsou proškoleni v problematice ochrany při mimořádných situacích a pedagogičtí pracovníci mají základní kurz první pomoci.

Všichni pedagogičtí pracovníci se podle potřeb školy vzdělávají formou kurzů a seminářů v oblasti speciální pedagogiky a osobnostního rozvoje.

Tradice školy

Vícedenní školní výlet
Pořádání akcí pro rodiče s dětmi

Spolupráce se školskou radou

Školská rada se schází minimálně 2x do roka a její činnost se řídí dle školského zákona č. 561/2004 Sb. § 168 odst. 1 a) – h).

Spolupráce s rodiči

Třídní schůzky
Konzultace pedagogů s rodiči dle jejich potřeby a žádosti
Zajišťování psychologických a jiných odborných vyšetření dle žádosti rodičů
Rodiče mohou se školou komunikovat prostřednictvím školské rady
Rodiče mohou podávat sami náměty na zlepšení výuky
Škola může organizovat setkávání rodičů a odborné přednášky pro rodiče

Spolupráce s dalšími partnery

Všechny aktivity pořádané pro děti ve spolupráci s našimi partnery, rozvíjejí u dětí všechny klíčové kompetence, nejvíce kompetence sociální a personální, komunikativní, občanské a kompetence k učení.

- Školy středního a základního typu v Uničově (státní i privátní) – pořádání společných kulturních a sportovních akcí
- MŠ v Uničově a okolí (poradenství v oblasti vzdělávání dětí se SVP)
- Terapeutické subjekty – využívání služeb – např. canisterapie
- Denní stacionář Jasněnka, z.s. – zajišťování svozů dětí do školy i zpět domů
- Krajský úřad Olomouc
- Městský úřad Uničov
- obecní úřady okolních obcí
- Policie ČR
- VOŠ, VŠ
- Dům dětí a mládeže Uničov
- Tisk, rozhlas, televize
- SPC

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP

3.1 Zaměření školy

Naše škola poskytuje výchovu a vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Snažíme se o maximální rozvoj všech složek osobnosti s ohledem na individuální možnosti našich žáků a o vytvoření pozitivního klima školy, aby se žáci ve škole dobře cítili a do školy se těšili. Ve výchovně-vzdělávacím procesu se zaměřujeme na rozvíjení osobnosti žáků s mentálním a kombinovaným postižením a žáků s poruchou autistického spektra, na poskytování vědomostí, dovedností a návyků, které naši žáci uplatní v praktickém životě.

Klademe důraz na následující oblasti výchovy a vzdělávání:

1. vytváříme ve škole podnětné prostředí k výchově a vzdělávání a za podpory speciálně pedagogických metod navozujeme takové učební situace, ve kterých mohou žáci zažít úspěch a radost z pochvaly, snažíme se o rozvíjení každého malého pokroku u všech našich žáků
2. vedeme žáky k osvojování praktických znalostí a dovedností, které podporují jejich samostatnost a soběstačnost a jsou důležité pro jejich socializaci
3. ve výuce nám jde o propojení školy se životem, upřednostňujeme rozvoj vědomostí a dovedností, které žáci budou schopni uplatnit v běžném životě
4. rozvíjíme u žáků schopnost komunikovat s okolím a srozumitelně se vyjadřovat, v případě potřeby využíváme systémy alternativní a augmentativní komunikace, úzce spolupracujeme s logopedem
5. upevňujeme u žáků základní hygienické návyky a vytváříme návyky sociální
6. vedeme žáky ke zdravému životnímu stylu, k ochraně zdraví svého i druhých
7. při výchově a vzdělávání často využíváme herní a tvořivé prvky, množství speciálních didaktických, rehabilitačních a kompenzačních pomůcek, které žáky motivují k aktivnímu zapojení do činností
8. k výuce a rozvoji pohybových dovedností využíváme naše bezbariérové terapeutické rehabilitační hřiště, kde se žáci nejen učí, ale i relaxují a zažívají pocit radosti z pohybu a hry
9. žákům s poruchou mobility a se zdravotním oslabením poskytujeme pravidelnou rehabilitační péči
10. poskytujeme žákům pestrou nabídku mimoškolních kulturních, sportovních a společenských akcí, spolupracujeme s okolními ZŠ, SŠ a SOŠ, čímž podporujeme u žáků integraci do společnosti
11. zajišťujeme pro naše žáky školní výlety a vícedenní pobyty, návštěvy bazénu a pravidelnou canisterapii a dotekovou terapii
12. rozvíjíme u žáků ekologické cítění, poznáváme přírodu a život kolem nás, zajímáme se o to, jak každý z nás může pomáhat přírodě a čím ji škodí
13. k potřebám žáků přistupujeme individuálně, dle potřeby pro žáky vytváříme individuální výchovně vzdělávací plány a didaktické pomůcky
14. seznamujeme žáky s moderními informačními a komunikačními technologiemi
15. ve škole vytváříme příjemné rodinné prostředí, ve kterém se cítí jistě a spokojeně
16. důraz klademe na spolupráci s rodiči a ostatními rodinnými příslušníky, poskytujeme jim poradenskou činnost a umožňujeme jim zapůjčení didaktických, rehabilitačních a kompenzačních pomůcek
17. k relaxaci a rozvoji jednotlivých smyslů využíváme speciální multisenzorickou místnost – snoezelen

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie školy jsou společně uplatňované postupy, metody, formy práce a další aktivity, které vedou k utváření klíčových kompetencí žáků. V rámci vzdělávacího procesu jsou uplatňovány všemi pedagogy.

Během školní docházky směřujeme k dosažení základní úrovně klíčových kompetencí, zejména k maximálně možné individuální samostatnosti a co nejvyššímu propojení poznatků s praktickým životem.

3.2.1 Výchovné a vzdělávací strategie – Díl I

Kompetence k učení

Kompetence k učení	Výchovné a vzdělávací strategie
ovládá základy čtení, psaní a počítání a využívá je ke svému vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> při probírání nového učiva dbáme na možnost prožitku a asociace individuálním přístupem umožňujeme zvolit optimální vzdělávací cestu, tempo a úroveň pro každého žáka pomáháme žákům s osvojováním základů čtení, psaní a počítání a využívání těchto dovedností v praktickém životě k osvojování a opakování učiva využíváme motivačních a didaktických her, vyprávění, obrazového materiálu, reálných příkladů z běžného života, modelových situací atd.
používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky	<ul style="list-style-type: none"> nabízíme žákům rozmanité, zajímavé a motivující učební pomůcky a materiály, které žák snadno pochopí a naučí se je brzy používat při samostatné práci vyrábíme množství učebních pomůcek, které individuálně přizpůsobujeme specifickým potřebám našich žáků
dodržuje návykové stereotypy učení, snaží se o koncentraci na učení	<ul style="list-style-type: none"> systematickým vedením při plnění jednotlivých úkolů rozvíjíme a upevňujeme pracovní návyky vhodně volenými úkoly podporujeme žáky v samostatném řešení úkolů a využívání získaných vědomostí tak, aby zažili pocit úspěchu a měli zájem o další činnosti zařazujeme motivační hry a činnosti podporující rozvoj koncentrace
chápe pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, má zájem o získávání nových poznatků	<ul style="list-style-type: none"> motivujeme žáky k dalšímu učení kladným hodnocením a důrazem na jejich výkony, pokroky a další možnosti pomocí motivace a pochvaly posilujeme sebedůvěru žáků ve své schopnosti vytváříme příjemnou atmosféru, která žákům umožňuje zažít pocit úspěchu a radosti z učení
používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života	<ul style="list-style-type: none"> volíme takové termíny (slova, posunky, vybrané znaky...), které žáci pochopí, dovedou je použít a budou srozumitelné i při komunikaci s okolím podněcujeme žáky k používání termínů, znaků a symbolů využitelných v každodenním životě (pomocí her, vyprávění, cvičení a navozováním reálných situací)
ovládá elementární způsoby práce s počítačem	<ul style="list-style-type: none"> seznamujeme žáky s technikou a využíváme ji při výuce (procvičování učiva, získávání nových informací atd.)

uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích	<ul style="list-style-type: none"> v praktických činnostech umožňujeme žákům pravidelně a více způsoby si ověřovat získané poznatky a dovednosti
--	---

Kompetence k řešení problémů

Kompetence k řešení problémů	Výchovné a vzdělávací strategie
překonává problémy přiměřeně ke svým možnostem	<ul style="list-style-type: none"> nabízíme žákům alternativní způsoby řešení problémových situací
řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností	<ul style="list-style-type: none"> formou modelových situací, dramatizací a problémových úloh vedeme žáky k samostatnému řešení a rozhodování
vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností	<ul style="list-style-type: none"> průběžným monitorováním a rozбором problémových situací nacvičujeme s žáky rozpoznávání a pojmenování konkrétních problémů a jejich závažnost vedeme žáka k předcházení nebezpečí a k zafixování správného jednání
nenechá se při řešení problému odradit nezdarem	<ul style="list-style-type: none"> připravujeme žáky na neúspěch a možnosti řešení nepříjemných životních situací opakováním a procvičováním nabádáme žáky k trpělivosti, vytrvalosti a snaze dokončit započatou práci
ví, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> otevřeností a vzájemnou důvěrou vytváříme u žáků prostor ke sdělování vlastních problémů nabízíme žákům možnosti kam a na koho se mohou obrátit o pomoc při řešení problémů (kompetentní osoby, instituce, tel. čísla atd.)

Kompetence komunikativní

Kompetence komunikativní	Výchovné a vzdělávací strategie
komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem	<ul style="list-style-type: none"> zařazováním řízeného dialogu, otázek a popisování předmětů, obrázků a situací podněcujeme žáky ke komunikaci a správnému vyjadřování celými větami nacvičujeme se žáky vhodnou komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo ni rozvíjíme u žáků jejich komunikační schopnosti na nejvyšší možnou úroveň, aby se co nejlépe orientovali a dorozuměli se s okolím nabízíme žákům různé formy komunikace k používání v běžném životě (piktogramy, komunikační deníky...)
rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností	<ul style="list-style-type: none"> pomocí jednoznačných srozumitelných pokynů a her rozvíjíme u žáků schopnost naslouchat a porozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností

Kompetence komunikativní	Výchovné a vzdělávací strategie
vyjadřuje své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem	<ul style="list-style-type: none"> • žákům vždy poskytujeme dostatečný časový prostor k vyjádření • formou her a cvičení podporujeme žáky k vyjadřování svých pocitů, prožitků a nálad vhodným způsobem
chápe jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály	<ul style="list-style-type: none"> • v co největší míře využíváme při výuce práci s rozmanitými a zajímavými knihami a obrazovými materiály, pomocí kterých pomáháme žákům chápat jednoduché a běžně užívané texty a záznamy
zvládá jednoduchou formu písemné komunikace	<ul style="list-style-type: none"> • názornou ukázkou a praktickými činnostmi s žáky nacvičujeme správné použití technických informačních a komunikačních prostředků (telefon, internet, email, dopis)
vyjadřuje své názory a postoje, vhodnou formou obhajuje svůj názor	<ul style="list-style-type: none"> • nacvičujeme s žáky, jak správně formulovat a obhajovat svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názory jiných
využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky	<ul style="list-style-type: none"> • seznamujeme žáky s běžnými informačními a komunikačními prostředky a podporujeme je k využívání těchto prostředků v praktickém životě
využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci	<ul style="list-style-type: none"> • motivujeme žáky ke komunikaci nejen se spolužáky a učiteli, ale i s celým vnějším světem • vytváříme podmínky k integraci našich žáků do společnosti (zajišťujeme účast našich žáků na kulturních a sportovních akcích, prezentaci činnosti školy na veřejnosti atd.)

Kompetence sociální a personální

Kompetence sociální a personální	Výchovné a vzdělávací strategie
má základní představu o vztazích mezi lidmi	<ul style="list-style-type: none"> • seznamujeme žáky se základními vztahy mezi lidmi a s okolním prostředím, ve kterém žije (demonstrační obrázky, povídky, vycházky, modelové scénky atd.) • prostřednictvím modelových situací si žáci vytváří představy o vztazích mezi lidmi
orientuje se v prostředí, ve kterém žije	<ul style="list-style-type: none"> • seznamováním žáků s prostředím v blízkosti bydliště a školy je učíme orientovat se v prostředí, ve kterém žijí
podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjíme u žáků schopnost spolupráce s ostatními, a podle možností zapojujeme žáky do sociálních aktivit tak, aby mohli zažít pocit úspěchu a potřebnosti (besídky atd.)
uplatňuje základní návyky společenského chování	<ul style="list-style-type: none"> • pomocí modelových situací či dramatizace seznamujeme žáky se základními návyky společenského chování a dbáme na jejich dodržování
navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, respektuje druhé lidi	<ul style="list-style-type: none"> • nacvičujeme s žáky zvládat pracovat v kolektivu, respektovat společná pravidla

Kompetence sociální a personální	Výchovné a vzdělávací strategie
	<ul style="list-style-type: none"> povzbuzujeme žáky k navozování kontaktů s vrstevníky a ostatními lidmi a používání takové formy komunikace, kterou ovládají
rozpoznává nevhodné a rizikové chování, je seznámen s jeho možnými důsledky	<ul style="list-style-type: none"> formou hry a navozením modelových situací informujeme žáky, jak rozpoznat a pojmenovat rizikové chování a seznamujeme je s jeho důsledky
uvědomuje si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby	<ul style="list-style-type: none"> na příkladech žákům vysvětlujeme, kdy jde o psychické nebo fyzické zneužívání a využitím her a dramatizací nacvičujeme správné chování v nebezpečných situacích a nabízíme jim různé možnosti řešení
prokazuje získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí	<ul style="list-style-type: none"> pozitivním hodnocením a vyzdvihováním kladných vlastností žáka vytváříme a upevňujeme pocit jeho vlastní jedinečnosti povzbuzujeme žáky k tomu, aby získané vědomosti a dovednosti využil i v neznámém prostředí

Kompetence občanské

Kompetence občanské	Výchovné a vzdělávací strategie
využívá osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti	<ul style="list-style-type: none"> pomocí dramatizace, praktických zkušeností a neustálým opakováním si žáci osvojují návyky a dovednosti, které jsou potřebné k zapojení se do společnosti, dbáme na jejich dodržování
má povědomí o základních právech a povinnostech občanů	<ul style="list-style-type: none"> přiměřeně k jejich věku a schopnostem informujeme žáky o základních právech a povinnostech a zdůrazňujeme jejich význam pomocí modelových situací nacvičujeme dodržování naučených práv a povinností
dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití	<ul style="list-style-type: none"> prostřednictvím dramatických her se žáci seznamují se základními společenskými normami a uvědomují si nutnost jejich dodržování na modelových i praktických činnostech pomáháme žákům rozpoznávat a vyhodnocovat pozitivní i negativní projevy chování
chrání své zdraví, dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí	<ul style="list-style-type: none"> seznamujeme žáky s nutností ochrany přírody a zapojujeme je při aktivní péči o životní prostředí na ukázkách a příkladech demonstrujeme význam a důležitost ochrany zdraví, životního prostředí a utvrzujeme stereotypy slušného chování, schopnost kontrolovat své jednání, domyslet důsledky svého jednání a dodržovat pravidla soužití v jeho okolí (rodina, škola atd.)
dokáže se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících	<ul style="list-style-type: none"> seznamujeme žáky s krizovými situacemi a osobami, které mu mohou pomoci

Kompetence občanské	Výchovné a vzdělávací strategie
život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob	<ul style="list-style-type: none"> • nacvičujeme s žáky rozeznávání krizové situace a nacvičujeme chování v krizových situacích (hry, dramatizace atd.)

Kompetence pracovní

Kompetence pracovní	Výchovné a vzdělávací strategie
má osvojené hygienické návyky, zvládá sebeobsluhu podle svých možností	<ul style="list-style-type: none"> • praktickými ukázkami, důsledným nácvikem a neustálým opakováním vytváříme u žáků pracovní stereotypy v oblasti hygieny a sebeobsluhy a snažíme se o jejich samostatnost
zvládá základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech	<ul style="list-style-type: none"> • praktickým nácvikem seznamujeme žáky se základními pracovními dovednostmi a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
pracuje podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly	<ul style="list-style-type: none"> • ukazujeme různé možné postupy při práci, opakovaně posilujeme znalost pracovního režimu, rozvíjíme schopnost reagovat na pokyny učitele a postupovat podle nich
soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění	<ul style="list-style-type: none"> • zařazujeme pro žáky zajímavé a atraktivní činnosti, které upoutají jeho pozornost a motivují ho k dokončení zadaného úkolu • volíme pro žáky pracovní činnosti zvládnutelné v kratších časových úsecích, rozsáhlejší práce dělíme na dílčí etapy
respektuje pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce	<ul style="list-style-type: none"> • zařazujeme do vyučování kolektivní činnosti, sociální hry a soutěže a nabádáme žáky k respektování pravidel při společných činnostech
přijímá posouzení výsledků své práce	<ul style="list-style-type: none"> • učíme žáky nejen přijímat pochvalu a zažívat pocit radosti z vykonané práce, ale i snést kritiku a pocit zklamání, vedeme žáky k respektování názoru druhých
dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů	<ul style="list-style-type: none"> • seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti ve výuce, ochranou zdraví, hygienou práce a ochranou životního prostředí a příkladným jednáním je vedeme k šetrnému zacházení s učebními materiály, nástroji a vybavením

Kompetence občanské	Výchovné a vzdělávací strategie
život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob	<ul style="list-style-type: none"> • nacvičujeme s žáky rozeznávání krizové situace a nacvičujeme chování v krizových situacích (hry, dramatizace atd.)

Kompetence pracovní

Kompetence pracovní	Výchovné a vzdělávací strategie
má osvojené hygienické návyky, zvládá sebeobsluhu podle svých možností	<ul style="list-style-type: none"> • praktickými ukázkami, důsledným nácvikem a neustálým opakováním vytváříme u žáků pracovní stereotypy v oblasti hygieny a sebeobsluhy a snažíme se o jejich samostatnost
zvládá základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech	<ul style="list-style-type: none"> • praktickým nácvikem seznamujeme žáky se základními pracovními dovednostmi a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
pracuje podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly	<ul style="list-style-type: none"> • ukazujeme různé možné postupy při práci, opakovaně posilujeme znalost pracovního režimu, rozvíjíme schopnost reagovat na pokyny učitele a postupovat podle nich
soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění	<ul style="list-style-type: none"> • zařazujeme pro žáky zajímavé a atraktivní činnosti, které upoutají jeho pozornost a motivují ho k dokončení zadaného úkolu • volíme pro žáky pracovní činnosti zvládnutelné v kratších časových úsecích, rozsáhlejší práce dělíme na dílčí etapy
respektuje pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce	<ul style="list-style-type: none"> • zařazujeme do vyučování kolektivní činnosti, sociální hry a soutěže a nabádáme žáky k respektování pravidel při společných činnostech
přijímá posouzení výsledků své práce	<ul style="list-style-type: none"> • učíme žáky nejen přijímat pochvalu a zažívat pocit radosti z vykonané práce, ale i snést kritiku a pocit zklamání, vedeme žáky k respektování názoru druhých
dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů	<ul style="list-style-type: none"> • seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti ve výuce, ochranou zdraví, hygienou práce a ochranou životního prostředí a příkladným jednáním je vedeme k šetrnému zacházení s učebními materiály, nástroji a vybavením

3.2.2 Výchovné a vzdělávací strategie – Díl II

Kompetence k učení

Kompetence k učení	Výchovné a vzdělávací strategie
rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat	<ul style="list-style-type: none"> • pomocí didaktických a motivačních her seznamujeme žáky s jednoduchými pojmy, znaky a symboly a vedeme je k používání naučených pojmů v praktickém životě
pozná a rozlišuje základní piktogramy	<ul style="list-style-type: none"> • volíme takové piktogramy, které žák pochopí, dovede je použít a budou srozumitelné i při komunikaci s okolím
pozná tiskací písmena	<ul style="list-style-type: none"> • pomocí říkanek, vyvozování a manipulačních činností s písmeny vedeme žáky k osvojení jejich správných tvarů • neustálým opakováním a pomocí motivačních a didaktických her upevňujeme u žáků znalost tiskacích písmen
napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • nápodobou a vhodně volenými úkoly motivujeme žáky ke schopnosti vzájemně se sledovat a napodobovat • neustálým opakováním pohybů a činností směřujeme žáky k jejich zautomatizování
používá učební pomůcky	<ul style="list-style-type: none"> • k výuce využíváme zajímavé a rozmanité učební pomůcky, motivující k činnosti, a názorně žákům předvádíme jejich použití a správné zacházení s nimi • vyrábíme učební pomůcky přizpůsobené individuálním potřebám žáků

Kompetence k řešení problémů

Kompetence k řešení problémů	Výchovné a vzdělávací strategie
řeší známé situace na základě nápodoby či opakování	<ul style="list-style-type: none"> • seznamujeme žáky s různými situacemi každodenního života a pomocí nápodoby, opakování a modelových situací u nich vytváříme stereotypy chování při řešení problému
chápe a plní jednoduché příkazy	<ul style="list-style-type: none"> • na modelových i praktických činnostech učíme žáky jednoduchým příkazům, dáváme dostatečný prostor k jejich pochopení a dbáme na jejich plnění
orientuje se v okolním prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • seznamováním žáků s okolním prostředím jim pomáháme orientovat se v prostředí ve kterém žijí
orientuje se v časovém režimu dne	<ul style="list-style-type: none"> • využitím demonstračních předmětů seznamujeme žáky s rozvržením dne a jeho režimem a pomáháme jim se v něm orientovat
překonává pocitu strachu	<ul style="list-style-type: none"> • opakováním, procvičováním, povzbuzováním a kladným hodnocením pomáháme žákům překonávat pocitu strachu v opakujících se každodenních činnostech

Kompetence komunikativní

Kompetence komunikativní	Výchovné a vzdělávací strategie
poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace	<ul style="list-style-type: none"> využitím fotografií či hlasového projevu pomáháme žákům poznávat známé osoby a komunikovat s nimi dle svých individuálních možností motivujeme žáky k využívání různých AAK forem
reaguje na své jméno	<ul style="list-style-type: none"> sluchovými cvičeními rozvíjíme u žáků schopnost vnímat své jméno a reagovat na něj
reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas	<ul style="list-style-type: none"> pomocí her a praktických cvičení ukazujeme žákům, jak reagovat na jednoduché pokyny, které používáme v činnostech každodenního života nabízíme žákům různé způsoby, jakými je možno vyjádřit souhlas či nesouhlas
vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky	<ul style="list-style-type: none"> poskytujeme žákům dostatečný prostor pro vyjádření potřeb, pocitů a nálad a ukazujeme jim vhodné komunikační prostředky a jejich využití
dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem	<ul style="list-style-type: none"> prostřednictvím modelových i praktických situací a neustálým upozorňováním a opakováním povzbuzujeme žáky k dodržování základů slušného chování (pozdrav a vhodná reakce na něj atd.)

Kompetence sociální a personální

Kompetence sociální a personální	Výchovné a vzdělávací strategie
uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla	<ul style="list-style-type: none"> pomocí prvků bazální stimulace a předkládáním dostatečného množství smyslových podnětů utváříme v žákovi povědomí o něm samém
zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí	<ul style="list-style-type: none"> Prostřednictvím fotek, obrázků, popisem a záměrným navozováním kontaktů seznamujeme žáky s blízkými osobami
rozlišuje osoby různého pohlaví (chlapec – dívka, muž – žena)	<ul style="list-style-type: none"> prostřednictvím obrázků, didaktických pomůcek a hlasového projevu napomáháme žákům rozlišovat osoby různého pohlaví
navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím	<ul style="list-style-type: none"> modelovými situacemi a procvičováním rozvíjíme u žáků jejich komunikační schopnosti na nejvyšší možnou úroveň, aby se co nejlépe dorozuměli s okolím, a motivujeme je k navazování kontaktů
spolupracuje se svými učiteli a spolužáky	<ul style="list-style-type: none"> motivujeme žáky ke společným činnostem, podporujeme přirozenou schopnost spolupráce při hře a zábavnou formou řízené činnosti a podněcujeme je ke spolupráci jak mezi dětmi, tak ve vztahu k učiteli
chová se zdrženlivě k neznámým osobám	<ul style="list-style-type: none"> podněcujeme žáky, aby se chovali zdrženlivě k neznámým osobám a prostřednictvím modelových situací je upozorňujeme na možná rizika

Kompetence pracovní

Kompetence pracovní	Výchovné a vzdělávací strategie
zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny	<ul style="list-style-type: none"> seznámením se základy a významem hygieny a sebeobsluhy, praktickými ukázkami a společným nácvikem rozvíjíme samostatnost při provádění základních úkonů sebeobsluhy a osobní hygieny
poznává a používá předměty denní potřeby	<ul style="list-style-type: none"> prostřednictvím obrázků, didaktických pomůcek a reálných věcí seznamujeme žáky s předměty denní potřeby a jejich používáním
rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje	<ul style="list-style-type: none"> seznamujeme žáky s předměty různých vlastností, které je obklopují, pomáháme jim prostřednictvím smyslů poznávat a hravou formou s nimi manipulovat tak, abychom tím podpořili rozvoj rozumových schopností a motoriky žáka
využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály	<ul style="list-style-type: none"> zařazováním atraktivních činností motivujeme žáky k využívání jednoduchých pracovních technik při práci s různými materiály
podílí se na jednoduchých praktických činnostech	<ul style="list-style-type: none"> formou didaktických her a názorných ukázek seznamujeme žáky s jednoduchými praktickými činnostmi a s možnostmi jejich využití v běžném životě

3.3 Zabezpečení výuky žáků s kombinací postižení

Naše škola je samostatně zřízena pro žáky se zdravotním postižením – vyučujeme žáky se středním a těžkým mentálním postižením, žáky s poruchou autistického spektra a žáky s kombinací postižení. Vzdělávací a výchovnou činnost přizpůsobujeme individuálním potřebám každého žáka a v případě potřeby pro ně vypracováváme individuální vzdělávací plány, které konzultujeme s příslušnými SPC. Ve výuce využíváme speciální didaktické a kompenzační pomůcky, které jsou přizpůsobeny specifickým potřebám žáků s kombinací postižení. V případě potřeby je pro žáky zajištěna pravidelná klinická logopedie. V každé třídě je zastoupen speciální pedagog a asistenti pedagoga, kteří se podle potřeb školy dále vzdělávají formou kurzů a seminářů v oblasti speciální pedagogiky a osobnostního rozvoje.

Žáci s poruchou autistického spektra:

- strukturovaná výuka
- možnost využití třídy pro individuální výuku
- didaktické pomůcky – krabicový systém, auti-karty pro nácvik psaní, opakování čtení, počtů, šablony na psaní
- speciální počítačové výukové programy

Žáci s tělesným postižením:

- bezbariérová úprava interiéru i exteriéru
- polohovací lavice a nastavitelné židle s opěrkami
- komunikátory
- využití prvků bazální stimulace
- míčkování
- vodní rehabilitace – whirlpool
- vhodně zvolená alternativní a augmentativní komunikace

- přizpůsobení obsahu některých předmětů – alternativní formy psaní (na počítači, razítkování atd.)

Žáci se zrakovým postižením:

- hmatové a zvukové hračky a didaktické pomůcky
- light box
- ultrafialové světlo a pomůcky v neonových barvách
- dodržování zrakové hygieny
- světelné hračky
- vhodně zvolená alternativní a augmentativní komunikace

Žáci se sluchovým postižením:

- zvukové hračky
- práce s kompenzačními pomůckami ve výuce (sluchadla)
- vhodně zvolená alternativní a augmentativní komunikace

3.4 Začlenění průřezových témat

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Průřezová témata pomáhají rozvíjet osobnost žáka v oblasti postojů a hodnot a přispívají k utváření a rozvíjení jeho klíčových kompetencí. Následující průřezová témata byla vybrána na základě přínosu pro rozvoj dítěte a jeho schopnost integrace do běžného života s požadavkem stimulace růstu osobnosti, vztahu k přírodě, a také dovednosti využít dostupná média pro volný čas. Všechny tematické okruhy průřezových témat jsou integrovány do jednotlivých vyučovacích předmětů v souladu s jejich vzdělávacím obsahem a nemusí být obsažena v každém ročníku. Škola si je přizpůsobí podle konkrétních vzdělávacích potřeb žáků a specifických podmínek školy. Vybraná průřezová témata musí být zařazena na 1. i 2. stupni, ale nemusí být obsažena v každém ročníku.

Vybraná průřezová témata:

Osobností a sociální výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

Osobností a sociální výchova

akceptuje žáka v celé jeho individualitě a z tohoto pohledu rozvíjí jeho vnímání, sebepoznání a komunikaci s okolím. Pomáhá žákům utvářet vztah k sobě i druhým, předkládá způsoby řešení situací všedního dne. Zahrnuje i způsob sebereflexe, psychohygieny a potřeby seberealizace v rámci možností žáka. Neopomíná ani potřebu pomoci a spolupráce v problémových situacích, kdy se očekává fungující společenství nejbližších. Osobnostní a sociální výchova napomáhá žákům nalézt si vlastní místo, integrovat se a žít plnohodnotný život ve společnosti.

Tematické okruhy:

Osobnostní rozvoj

- **rozvoj schopností poznávání** – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
- **sebepoznání a sebepojetí** – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem
- **seberegulace a sebeorganizace** – cvičení sebeovládání; organizace vlastního času
- **psychohygienu** – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládnutí stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

- **poznávací schopnosti** – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě
- **mezilidské vztahy** – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše třída
- **komunikace** – řeč těla, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální; komunikace v různých situacích
- **spolupráce a soutěživost** – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se)

Morální rozvoj

- **řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů
- **hodnoty, postoje, praktická etika** – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

Environmentální výchova

umožňuje uvědomit si vztah mezi člověkem a prostředím, ve kterém žije. Napomáhá k pochopení vlivů chování člověka a společnosti k přírodě ve smyslu její negativní devastace i zpětného obohacování. Tím vede žáky k poznání odpovědnosti v jednání společnosti i každého jedince za kvalitu životního prostředí. Environmentální výchova zahrnuje problematiku regionální i globální včetně možností jejího řešení. V rámci prevence také zapojuje žáky do aktivní účasti na ochraně a utváření kvalitního životního prostředí a podporuje tak optimální hodnotovou orientaci i zdravý životní styl.

Tematické okruhy:

- **ekosystémy** – les; pole; vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím); moře; lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky)
- **základní podmínky života** – voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda); ovzduší; půda; energie; přírodní zdroje
- **lidské aktivity a problémy životního prostředí** – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí; odpady a hospodaření s odpady; ochrana přírody; změny v krajině

- **vztah člověka k prostředí** – naše obec (zajišťování ochrany životního prostředí v obci); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (vliv prostředí na zdraví)

Mediální výchova

má vybavit žáka elementární úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje poznatky o fungování a roli médií, schopnost orientace v nabízeném množství informací a poznatků a v neposlední řadě i schopnost analýzy obsahu mediálních sdělení a dovednost zvolit odpovídající média nejen jako prostředek k získávání informací, ale i způsob vyplnění volného času. Nedílnou součástí Mediální výchovy je samotná práce s médii a rozvíjení dovedností umožňujících aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace.

Tematické okruhy:

- **vnímání mediálních sdělení** – hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením
- **interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou
- **fungování a vliv médií ve společnosti** – vliv médií na každodenní život; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne; vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)